Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE IŠVADA,
pateikta 2021 m. kovo 18 d.[1]

Byla C-8/20

L. R.
prieš
Bundesrepublik Deutschland

(*Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht* (Šlėzvigo-Holšteino administracinis teismas, Vokietija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Prieglobsčio politika – Direktyva 2013/32/ES – Tarptautinės apsaugos prašymas – 33 straipsnio 2 dalies d punktas – Nepriimtinumas esant galutiniam sprendimui dėl ankstesnio prašymo – Norvegijos priimtas galutinis sprendimas – 2 straipsnio q punktas – Sąvoka „paskesnis prašymas“ – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – 19 straipsnio 3 dalis – Tarptautinės apsaugos prašymas, pateiktas po prašytojo faktinio išsiuntimo į jo kilmės šalį“

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą, susijęs su tarptautinės apsaugos prašymu, pateiktas dėl Direktyvos 2013/32[2] 33 straipsnio 2 dalies d punkte numatyto nepriimtinumo pagrindo išaiškinimo. Šis nepriimtinumo pagrindas taikomas „paskesniems prašymams“[3], kuriuose nėra arba prašytojas nenurodo naujų įrodymų arba aplinkybių, susijusių su nagrinėjimu, kad būtų nustatyta, ar prašytojas atitinka tokios apsaugos suteikimo sąlygas.

2. Prašymas pateiktas nagrinėjant Irano piliečio L. R. ir *Bundesrepublik Deutschland* (Vokietijos Federacinė Respublika) ginčą dėl *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge – Außenstelle Boostedt* (Federalinė migracijos ir pabėgėlių reikalų tarnyba, *Boostedt* padalinys, toliau – Tarnyba) sprendimo, kuriuo suinteresuotojo asmens tarptautinės apsaugos prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas, teisėtumo. Šis sprendimas buvo grindžiamas tuo, kad prieš kelerius metus L. R. buvo pateikęs pirmąjį prašymą Norvegijos Karalystei ir dėl jo buvo priimtas galutinis neigiamas sprendimas.

3. Taip suformuluotu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimu prašoma pateikti išaiškinimą dėl Norvegijos Karalystės dalyvavimo bendroje Europos prieglobsčio sistemoje, iš esmės siekiant sužinoti, ar galutinis neigiamas šios trečiosios valstybės sprendimas dėl tarptautinės apsaugos prašymo gali būti vertinamas taip, lyg jį būtų priėmusi „valstybė narė“, ir leidžia Tarnybai pripažinti nepriimtinu to paties prašytojo „paskesnį prašymą“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktą.

1 Originalo kalba: prancūzų.

2 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60). Ši direktyva susijusi su 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31, toliau – Reglamentas „Dublinas III“).

3 Sąvoka „paskesnis prašymas“ apibrėžta Direktyvos 2013/32 2 straipsnio q punkte. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies d punkto, siejamo su šia pirmąja nuostata, išaiškinimo.

4. Manau, jog siekiant atsakyti į šį klausimą, vis dėlto reikia išsiaiškinti, ar taikant Reglamentą „Dublinas III“ vien ta aplinkybė, kad prašytojas grįžo į savo kilmės šalį tarp pirmojo ir antrojo prašymo pateikimo, gali sutrukdyti vertinti šį prašymą kaip „paskesnį prašymą“.

5. Kai išdėstysiu savo argumentus, pasiūlysiu Teisingumo Teismui nuspręsti, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamas prašymas turi būti laikomas nauju prašymu, nes Norvegijos Karalystei išnagrinėjus pirmąjį L. R. prašymą šis asmuo buvo jos išsiųstas į jo kilmės šalį. Papildomai, jei Teisingumo Teismas nepritartų šiam pasiūlymui, nurodysiu priežastis, dėl kurių manau, jog ta aplinkybė, kad sprendimą priėmė kita valstybė narė arba, kaip šiuo atveju – Norvegijos Karalystė, netrukdo valstybei narei, kuriai pateiktas prašymas, pripažinti jo nepriimtinu kaip „paskesnio prašymo“.

I. Teisinis pagrindas

A. Susitarimas tarp Europos Sąjungos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės

6. Europos [Sąjungos] ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimas dėl valstybės, atsakingos už prieglobsčio prašymo, pateikto valstybėje narėje arba Islandijoje ar Norvegijoje, nagrinėjimą, nustatymo kriterijų ir mechanizmų sudarymo (OL L 93, 2001, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 78, toliau – Sąjungos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės susitarimas) Europos Sąjungos vardu buvo patvirtintas Sprendimu 2001/258/EB[4].

7. Šio susitarimo 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Islandija ir Norvegija, atsižvelgdamos į šio straipsnio 4 dalį, įgyvendina bei savo tarpusavio santykiuose ir savo santykiuose su valstybėmis narėmis taiko Dublino konvencijos nuostatas, išvardytas šio Susitarimo priedo 1 dalyje, ir pagal Dublino konvencijos 18 straipsnį įsteigto komiteto sprendimus, išvardytus minėto priedo 2 dalyje.

2. Valstybės narės, atsižvelgdamos į šio straipsnio 4 dalį, santykiuose su Islandija ir Norvegija taiko šio straipsnio 1 dalyje nurodytas taisykles.

<…>

4. Kai šio straipsnio 1 ir 2 dalių tikslais priede išvardytose nuostatose daromos nuorodos į „valstybes nares“ jos yra suprantamos kaip apimančios Islandiją ir Norvegiją.

<…>“

8. Minėto susitarimo priede nėra nurodytos nei Direktyva 2011/95[5], nei Direktyva 2013/32.

4 2001 m. kovo 15 d. Tarybos sprendimas (OL L 93, 2001, p. 38; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 76)

5 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9).

B. Sąjungos teisė

1. Reglamentas „Dublinas III“

9. Reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„1. Pagal šį reglamentą atsakinga valstybė narė įpareigojama:

<…>

d) 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytomis sąlygomis atsiimti trečiosios šalies pilietį arba asmenį be pilietybės, kurio prašymas buvo atmestas ir kuris paprašė apsaugos kitoje valstybėje narėje arba kuris be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento yra kitoje valstybėje narėje.“

10. Šio reglamento 19 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„8 straipsnio 1 dalies c ir d punktuose nustatytos pareigos nebetaikomos, kai atsakinga valstybė, paprašyta atsiimti prašytoją arba kitą asmenį, kaip nurodyta 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte, gali nustatyti, kad atitinkamas asmuo išvyko iš valstybių narių teritorijos pagal sprendimą dėl grąžinimo arba išsiuntimo, kurį ji priėmė atsiėmus arba atmetus prašymą.

Po to, kai įvyksta faktinis išsiuntimas, pateiktas prašymas laikomas nauju prašymu, dėl kurio pradedama nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra.“

2. Direktyva 2013/32

11. Direktyvos 2013/32 13 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„[T]arptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarką reglamentuojančių taisyklių suderinimas turėtų padėti apriboti tarptautinės apsaugos prašytojų pakartotinį judėjimą tarp valstybių narių tais atvejais, kai tokį judėjimą lemia teisinių sistemų skirtumai, ir sukurti lygiavertes Direktyvos [2011/95] taikymo sąlygas valstybėse narėse[.]“

12. Šios direktyvos 36 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„[K]ai prašytojas pateikia paskesnį prašymą nepateikdamas naujų įrodymų ar argumentų, būtų neproporcinga įpareigoti valstybes nares pradėti naują visapusiško nagrinėjimo procedūrą. Tais atvejais valstybės narės turėtų turėti galimybę atmesti prašymą kaip nepriimtiną pagal *res judicata* principą[.]“

13. Minėtos direktyvos 2 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“ numatyta:

„Šioje direktyvoje:

<…>

q) paskesnis prašymas – vėlesnis tarptautinės apsaugos prašymas priėmus galutinį sprendimą dėl ankstesnio prašymo, įskaitant atvejus, kai prašytojas tiesiogiai atsiėmė savo prašymą, ir atvejus, kai sprendžiančioji institucija atmetė prašymą po to, kai jis buvo netiesiogiai atsiimtas pagal 28 straipsnio 1 dalį.“

14. Tos pačios direktyvos 33 straipsnio „Nepriimtini prašymai“ 2 dalyje nustatyta:

„2. Valstybės narės gali laikyti tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtinu, tik jeigu:

<…>

d) prašymas yra paskesnis prašymas, kai neatsirado naujos informacijos arba duomenų, susijusių su nagrinėjimu, ar prašytojas priskirtinas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Direktyvą [2011/95] arba prašytojas jų nepateikė;

<…>“

15. Direktyvos 2013/32 40 straipsnyje „Paskesnis prašymas“ nustatyta:

„1. Kai asmuo, kuris paprašė tarptautinės apsaugos valstybėje narėje, pateikia papildomų nusiskundimų arba paskesnį prašymą toje pačioje valstybėje narėje, ta valstybė narė nagrinėja šiuos papildomus nusiskundimus arba su paskesniu prašymu susijusią informaciją, nagrinėdama ankstesnį prašymą ir nagrinėdama sprendimą, kuris apskųstas teismine arba administracine [tvarka], tiek, kiek toks nagrinėjimas leidžia kompetentingoms institucijoms atsižvelgti į visą informaciją, kuria pagrįsti papildomi nusiskundimai arba paskesnis prašymas, ir ją svarstyti.

2. Siekiant priimti sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymo priimtinumo pagal 33 straipsnio 2 dalies d punktą, paskesnis tarptautinės apsaugos prašymas visų pirma turi būti preliminariai išnagrinėjamas, siekiant nustatyti, ar dėl šio prašymo atsirado arba prašytojas pateikė naujos informacijos arba duomenų, susijusių su nagrinėjimu dėl prašytojo priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Direktyvą [2011/95].

<…>

5. Kai paskesnis prašymas pagal šį straipsnį toliau nenagrinėjamas, jis pagal 33 straipsnio 2 dalies d punktą laikomas nepriimtinu.

<…>

7. Kai asmuo, kurio atžvilgiu turi būti įvykdytas sprendimas dėl perdavimo pagal Reglamentą [„Dublinas III“], pateikia papildomų nusiskundimų arba paskesnį prašymą perduodančioje valstybėje narėje, tuos nusiskundimus arba paskesnius prašymus nagrinėja atsakinga valstybė narė, kaip apibrėžta tame reglamente pagal šią direktyvą.“

C. Vokietijos teisė

16. *Asylgesetz* (Prieglobsčio įstatymas) redakcijos, taikytinos pagrindinės bylos aplinkybėms (toliau – *AsylG*), 29 straipsnis „Nepriimtini prašymai“ suformuluotas taip:

„(1) Prieglobsčio prašymas nepriimtinas:

<…>

5. Tuo atveju, kai pateikiamas paskesnis prašymas, kaip tai suprantama pagal 71 straipsnį, arba kartotinis prašymas, kaip tai suprantama pagal 71bis straipsnį, kita prieglobsčio procedūra nevykdoma.
<…>“

17. *AsylG* 71bis straipsnyje „Kartotinis prašymas“ numatyta:

„(1) Jei užsienietis federalinėje teritorijoje pateikia prieglobsčio prašymą (kartotinį prašymą) po to, kai prieglobsčio procedūra buvo baigta atmetus prieglobsčio prašymą saugioje trečiojoje šalyje (26bis straipsnis), kuriai taikomi Europos [Sąjungos] teisės aktai dėl atsakomybės už prieglobsčio procedūrų vykdymą arba su kuria Vokietijos Federacinė Respublika šiuo klausimu yra sudariusi tarptautinę sutartį, kita prieglobsčio procedūra vykdoma tik tuo atveju, jei Vokietijos Federacinė Respublika yra atsakinga už prieglobsčio procedūros vykdymą ir tenkintos [*Verwaltungsverfahrensgesetz* (Administracinės procedūros įstatymo)] 51 straipsnio 1–3 dalyse nustatytos sąlygos; patikrinimą atlieka [Tarnyba]. <…>“

18. Kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, jeigu pateikiamas kartotinis prieglobsčio prašymas, pagal Administracinės procedūros įstatymo 51 straipsnio 1 dalį reikalaujama pateikti įtikinamų faktinių argumentų, kurie *a priori* sudaro tinkamą pagrindą įgyti prašomą teisę.

II. Pagrindinė byla, prejudicinis klausimas ir procesas Teisingumo Teisme

19. 2014 m. gruodžio 22 d. Irano pilietis L. R. pateikė Tarnybai tarptautinės apsaugos prašymą.

20. Nagrinėjant prašymą paaiškėjo, kad anksčiau L. R. buvo pateikęs prieglobsčio prašymą Norvegijoje. Taigi Vokietijos Federacinė Respublika paprašė Norvegijos Karalystės atsiimti L. R. vadovaujantis Reglamente „Dublinas III“ nustatytais įpareigojimais, kurie taikomi šiai trečiajai valstybei.

21. 2015 m. vasario 26 d. raštu Norvegijos Karalystė atsisakė patenkinti šį prašymą, motyvuodama tuo, kad pagal šio reglamento 19 straipsnio 3 dalį jos atsakomybė išnyko. Savo atsakyme Tarnybai Norvegijos Karalystė patikslino, kad 2008 m. spalio 1 d. L. R. kompetentingai Norvegijos institucijai pateikė tarptautinės apsaugos prašymą, kad 2009 m. birželio 15 d. šis prašymas buvo atmestas ir kad 2013 m. birželio 19 d. L. R. buvo perduotas Irano valdžios institucijoms.

22. Tarnybai vykdant patikrinimo procedūrą L. R. nurodė, kad išvyko iš Irano aštuoniolika mėnesių iki jo prašymo pateikimo Vokietijoje ir gyveno Irake, kol liko trys mėnesiai iki jo atvykimo į Vokietijos teritoriją.

23. 2017 m. kovo 13 d. sprendimu Tarnyba atmetė L. R. tarptautinės apsaugos prašymą kaip nepriimtiną pagal *AsylG* 29 straipsnio 1 dalies 5 punktą. Tarnyba nusprendė, jog tai yra kartotinis prašymas, kaip tai suprantama pagal *AsylG* 71bis straipsnį, ir kad nebuvo įvykdytos naują prieglobsčio procedūrą pateisinančios sąlygos, nustatytos Administracinės procedūros įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje, nes faktinės aplinkybės, kurias L. R. grindė savo prašymą, apskritai neatrodė įtikinamos.

24. L. R. apskundė šį sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Visų pirma jis prašo suteikti jam pabėgėlio statusą, o jei šis prašymas nebūtų tenkintas, – papildomą apsaugą[6]. Nepatenkinus ir šio reikalavimo, jis prašo konstatuoti draudimą išsiųsti iš šalies pagal Vokietijos teisę.

25. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog tam, kad galėtų priimti sprendimą nagrinėjamoje byloje, jam reikia išsiaiškinti, ar tarptautinės apsaugos prašymas gali būti laikomas „paskesniu prašymu“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2013/32, jei procedūra, per kurią suinteresuotojo asmens ankstesnis prašymas buvo atmestas galutiniu sprendimu, vyko ne kitoje Sąjungos valstybėje narėje, o Norvegijoje.

6 Dėl sąvokos „papildomą apsaugą galintis gauti asmuo“ apibrėžties žr. Direktyvos 2011/95 2 straipsnio f punktą.

26. Šiuo klausimu jis nurodo, pirma, manantis, kad šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies d punkte numatytas nepriimtinumo pagrindas gali būti taikomas tiek tuo atveju, kai ši procedūra buvo vykdoma *toje pačioje* valstybėje narėje, tiek tuomet, kai ji vyko *kitoje* valstybėje narėje. Tai, kad prašytojas, gavęs galutinį neigiamą sprendimą dėl ankstesnio prašymo pirmojoje valstybėje narėje, vėl prašo tarptautinės apsaugos kitoje valstybėje narėje, netrukdo pripažinti jo prašymą nepriimtinu kaip „paskesnį prašymą“.

27. Antra, šis teismas pripažįsta, kad iš šios nuostatos, siejamos su Direktyvos 2013/32 2 straipsnio b, e ir q punktais, formuluotės matyti, jog sąvoka „paskesnis prašymas“ reiškia, kad „galutinis sprendimas“, kuriuo atmestas to paties prašytojo ankstesnis prašymas, buvo priimtas *valstybės narės*, o ne *trečiosios valstybės*. Tačiau jis linkęs manyti, kad ši direktyva turi būti aiškinama plačiau, atsižvelgiant į Norvegijos Karalystės dalyvavimą bendroje Europos prieglobsčio sistemoje, kaip antai išplaukia iš Sąjungos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės susitarimo.

28. Šiomis aplinkybėmis *Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht* (Šlėzvigo-Holšteino administracinis teismas, Vokietija) 2019 m. gruodžio 30 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2020 m. sausio 9 d., nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią tarptautinės apsaugos prašymas gali būti atmestas kaip nepriimtinas paskesnis prašymas, jei neigiamu sprendimu pasibaigusi pirmoji prieglobsčio procedūra buvo vykdoma ne Sąjungos valstybėje narėje, o Norvegijoje, suderinama su Direktyvos 2013/32<…> 33 straipsnio 2 dalies d punktu ir 2 straipsnio q punktu?“

29. Vokietijos Federacinė Respublika ir Europos Komisija pateikė Teisingumo Teismui rašytines pastabas. 2020 m. gruodžio 3 d. įvyko teismo posėdis, jame dalyvavo Komisija ir Vokietijos vyriausybė.

III. Analizė

30. Kaip nurodžiau šios išvados įžangoje, pagrindinės bylos ypatumas, mano nuomone, yra tas, kad taikant išsiuntimo iš šalies priemones L. R., pasibaigus pirmajai jo atžvilgiu vykdytai prieglobsčio procedūrai, išvyko iš Norvegijos teritorijos ir grįžo į savo kilmės šalį, prieš pateikdamas antrąjį tarptautinės apsaugos prašymą Vokietijoje.

31. Priešingai, nei leido suprasti Vokietijos vyriausybė, per posėdį atsakydama į Teisingumo Teismo klausimą, šis faktinis L. R išsiuntimas tarp pirmojo ir antrojo prašymo pateikimo turi svarbių pasekmių aiškinant sąvoką „paskesnis prašymas“. Jas paaiškinsiu šios išvados A skirsnyje. Nurodysiu, kad, atsižvelgiant į Reglamentą „Dublinas III“, mano nuomone, ši sąvoka neapima prašymų, pateiktų trečiųjų šalių piliečių, kaip antai L. R., kurie vėl prašo tarptautinės apsaugos po to, kai buvo išsiųsti į savo kilmės šalį. Taigi tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, suinteresuotojo asmens prašymas negali būti paprasčiausiai pripažintas nepriimtinu pagal Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktą.

32. Subsidiariai (B skirsnis) išnagrinėsiu, ar yra pagrįsta prielaida, kuria savo prašyme priimti prejudicinį sprendimą remiasi šį prašymą pateikęs teismas, t. y. kad pagal šią nuostatą nedraudžiama tarptautinės apsaugos prašymą laikyti „paskesniu prašymu“ *kitoje* valstybėje narėje nei ta, kuri priėmė ankstesnį galutinį neigiamą sprendimą, jeigu tai leidžiama pagal jos nacionalinę teisę. Nurodysiu, kad minėtoje nuostatoje numatytas nepriimtinumo pagrindas gali būti taikomas ne tik tada, kai vienas po kito pateikiami prašymai tai pačiai valstybei narei, bet ir antrinio judėjimo atvejais, kai valstybė narė, kuriai prašytojas pateikia antrąjį prašymą, tampa atsakinga valstybe nare.

33. Galiausiai pateiksiu kelias pastabas dėl ypatingos Norvegijos Karalystės, kaip trečiosios valstybės, kuri neprisijungė nei prie Direktyvos 2013/32, nei prie Direktyvos 2011/95, bet kuriai taikomos Reglamento „Dublinas III“ nuostatos, situacijos (C skirsnis).

A. Dėl Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punkto taikymo tuo atveju, kai prašytojas buvo išsiųstas į savo kilmės šalį, prieš pateikdamas naują tarptautinės apsaugos prašymą

34. Pirmiausia man atrodo naudinga patikslinti, kad, nors formaliai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas apribojo savo klausimą Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punkto, siejamo su jos 2 straipsnio q punktu, aiškinimu, ši aplinkybė netrukdo Teisingumo Teismui pateikti jam Sąjungos teisės išaiškinimą visais aspektais, kurie gali būti naudingi sprendimui to teismo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar jis apie juos užsimena savo klausimuose [7].

35. Nagrinėjamu atveju iš sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktos informacijos, manau, aiškiai matyti, jog, kiek tai susiję su pagrindinės bylos dalyku, siekiant pateikti naudingą atsakymą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, reikia išaiškinti ir kitas Sąjungos teisės nuostatas, t. y. numatytas Reglamente „Dublinas III“.

36. Šiuo klausimu primenu, kad, kaip matyti iš jo 3 straipsnio 1 dalies antro sakinio, šis reglamentas paremtas logika, jog yra tik viena valstybė narė, atsakinga už kiekvieną tarptautinės apsaugos prašymą pateikusį trečiosios šalies pilietį arba asmenį be pilietybės. Pagal minėto reglamento 18 straipsnio 1 dalies d punktą atsakinga valstybė narė įpareigojama atsiimti prašytoją, jeigu šis prašytojas po to, kai jo prašymas buvo atmestas, pateikia prašymą kitoje valstybėje narėje.

37. Kaip matyti iš šios išvados 21 punkto, pagrindinė byla susijusi su ypatinga situacija, kai toks atsiėmimas neįmanomas, nes valstybės, išnagrinėjusios ankstesnį L. R. prašymą (šiuo atveju – Norvegijos Karalystės), atsakomybė išnyko. Šalys sutaria, kad šios valstybės įsipareigojimai dėl L. R. pasibaigė pagal to paties reglamento 19 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą. Šioje nuostatoje numatytas atvejis, kai prašytojas išvyko iš atsakingos valstybės narės teritorijos pagal sprendimą dėl grąžinimo arba išsiuntimo, kuris priimtas atsiėmus arba atmetus jo prašymą.

38. Tokiu atveju Reglamento „Dublinas III“ 19 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje numatyta, kad *po to, kai įvyksta faktinis išsiuntimas*, bet koks prašytojo pateiktas prašymas laikomas *nauju prašymu*, dėl kurio pradedama nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra.

39. Ar tuo remiantis darytina išvada, kad, atsižvelgiant į L. R. faktinį išsiuntimą iš šalies, pagrindinėje byloje nagrinėjamas prašymas, priešingai, nei per posėdį atsakydama į Teisingumo Teismo klausimą leido suprasti Vokietijos vyriausybė, turi būti laikomas „nauju prašymu“, o Vokietijos Federacinė Respublika negali jo vertinti kaip „paskesnio prašymo“ ir pripažinti nepriimtinu pagal Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktą?

40. Manau, kad taip.

41. Šiuo klausimu patikslinu, kad prašymui, pateiktam po to, kai prašytojas buvo išsiųstas į savo kilmės šalį, netaikomas nei šio reglamento 18 straipsnio 1 dalies d punktas, nei jame nurodytos nuostatos, susijusios su atsakingos valstybės narės pareiga „atsiimti“ prašytoją. Todėl, mano nuomone, teisiniu požiūriu reikia aiškiai atskirti tokį prašymą nuo prašymų, pateiktų antrinio judėjimo atveju (t. y. kai prašytojas persikelia iš vienos valstybės narės į kitą, bet neišvyksta iš Sąjungos teritorijos), kuriems taikomos šios nuostatos ir kurie, kaip paaiškinsiu toliau šioje išvadoje, tam tikromis sąlygomis gali būti pripažinti nepriimtinais kaip „paskesni prašymai“ [8].

7 Žr. 2020 m. liepos 9 d. Sprendimą *Santen* (C-673/18, EU:C:2020:531, 35 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

8 Kaip paaiškinsiu paskesniame šios išvados skirsnyje, valstybių narių galimybė antrinio judėjimo atveju pateiktus prašymus vertinti kaip „paskesnius prašymus“, mano nuomone, suteikta joms būtent tam, kad tuo atveju, kai viena valstybė narė tampa atsakinga valstybe vietoje kitos valstybės narės (savo sprendimu arba dėl to, kad atsiėmimas yra neįmanomas), būtų išvengta prašymo nagrinėjimo sąlygų, kurios būtų palankesnės prašytojui, palyginti su atveju, kai ta pati valstybė narė nagrinėja vieną po kito pateiktus prašymus. Nagrinėjant prašymą, pateiktą po prašytojo faktinio išsiuntimo iš šalies, šio klausimo paprasčiausiai nekyla, nes pagal Reglamento „Dublinas III“ 19 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą toks prašymas laikomas „nauju prašymu“, net jeigu jis pateiktas tai pačiai valstybei narei, kuri nagrinėjo ankstesnį prašymą.

42. Nemanau, kad atsižvelgiant į šio reglamento ir Direktyvos 2013/32 tikslą šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies d punktą reikėtų aiškinti kitaip, nei siūlau pagal minėto reglamento 19 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą.

43. Šiuo klausimu pabrėžiu, kad priimdamas Reglamentą „Dublinas III“ teisės aktų leidėjas siekė, be kita ko, pagreitinti tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą ir užtikrinti prašytojams, kad jų prašymą iš esmės nagrinėtų *viena* aiškiai apibrėžta valstybė narė, o tai leistų išvengti *forum shopping*[9] ir neapkrauti sistemos įpareigojant valstybes nares nagrinėti to paties prašytojo pateiktus daugkartinius prašymus[10].

44. Šie tikslai taip pat iš esmės išplaukia iš Direktyvos 2013/32 13 konstatuojamosios dalies.

45. Vis dėlto tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kaip nurodžiau šios išvados 41 punkte, kalbama ne apie antrinį judėjimą iš vienos valstybės narės (arba iš šiame reglamente dalyvaujančios trečiosios valstybės) į kitą, bet apie trečiosios šalies pilietį, kuris antrą kartą išvyksta iš savo kilmės šalies.

46. Juo labiau kad šio trečiosios šalies piliečio padėtis iš tikrųjų beveik nesiskiria nuo pirmojo prašytojo situacijos[11]. Konkrečiau kalbant, tuo metu, kai buvo pateiktas antrasis L. R. tarptautinės apsaugos prašymas, jo atžvilgiu nebebuvo atsakingos valstybės narės. Taigi tai, kad Vokietijos Federacinė Respublika privalo visapusiškai išnagrinėti šį antrąjį prašymą, visiškai netrukdo pasiekti minėto reglamento tikslo centralizuoti prašymus, kad suinteresuotajam asmeniui būtų neleista pateikti daugkartinių prašymų kitose valstybėse narėse tuo atveju, kai jau yra už jo prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė.

47. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktas, siejamas su jos 2 straipsnio q punktu, mano nuomone, turi būti aiškinamas taip, kad tokio tarptautinės apsaugos prašymo, kokį pateikė L. R., pagrindinės bylos aplinkybėmis negalima pripažinti nepriimtinu kaip „paskesnio prašymo“. Tokia išvada darytina remiantis Reglamento „Dublinas III“ 19 straipsnio 3 dalies antra pastraipa, iš kurios matyti, kad trečiųjų šalių piliečių, dėl kurių jau buvo vykdoma prieglobsčio procedūra ir po jos priimtas galutinis neigiamas sprendimas ir kurie tuo metu buvo išsiųsti į savo kilmės šalį, pateiktiems prašymams ši sąvoka netaikoma[12].

48. Kitame skirsnyje, kuriame išdėstysiu papildomus argumentus tam atvejui, jei Teisingumo Teismas nepritartų mano siūlymui ir nuspręstų, kad ši nuostata nėra svarbi sprendžiant šią bylą arba kad ją reikia aiškinti taip, jog faktinis L. R. išsiuntimas iš šalies prieš jo prašymo pateikimą neturi įtakos šio prašymo kvalifikavimui kaip „paskesnio prašymo“, išnagrinėsiu, ar yra pagrįsta prielaida, kuria remiasi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, t. y. kad valstybė narė gali, jei tai leidžiama pagal jos nacionalinę teisę, pripažinti nepriimtinais kaip „paskesnius prašymus“ tarptautinės apsaugos prašymus, kurie buvo jai pateikti tiek po to, kai kita valstybė narė priėmė galutinį neigiamą sprendimą dėl prašytojo ankstesnio prašymo, tiek po to, kai ji pati priėmė tokį sprendimą.

9 Žodžiai *forum shopping* iš esmės reiškia antrinį tarptautinės apsaugos prašytojų judėjimą, kurį nulemia valstybių narių teisinių sistemų skirtumai.

10 Šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 10 d. Sprendimą *Abdullahi* (C-394/12, EU:C:2013:813, 53 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

11 Iš esmės pagal Reglamento „Dublinas III“ 19 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą dėl visų prašymų, pateiktų po prašytojo faktinio išsiuntimo iš šalies, pradedama nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra.

12 Išsamumo sumetimais konstatuoju, kad pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (nauja redakcija) (COM (2016) 270 *final*) (toliau – pasiūlymas dėl Reglamento „Dublinas III“ reformos, kuris prieinamas šiuo interneto adresu: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=COM:2016:0270:FIN), 3 straipsnio 5 dalyje Komisija siūlo panaikinti visą šio reglamento 19 straipsnį ir įtraukti nuostatą, pagal kurią atsakinga valstybė narė išlieka atsakinga už kiekvieno to prašytojo prašymo nagrinėjimą, įskaitant bet kokį paskesnį prašymą, *nesvarbu, ar prašytojas išvyko, ar buvo išsiųstas iš valstybių narių teritorijos* (dėl to, mano nuomone, tokioje byloje, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, L.R. turėtų atsiimti Norvegijos Karalystė). Tačiau Sąjungos teisės aktų leidėjas iki šiol nepriėmė šių pasiūlymų.

B. Subsidiariai – dėl Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punkto taikymo tuo atveju, kai prašytojas prašo tarptautinės apsaugos kitoje valstybėje narėje nei ta, kuri priėmė ankstesnį galutinį neigiamą sprendimą

49. Primenu, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalyje yra pateiktas išsamus atvejų, kai valstybės narės gali pripažinti tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtinu, sąrašas [13]. Šioje nuostatoje pateikto sąrašo išsamus pobūdis grindžiamas tiek jos formuluote [14], tiek jos tikslu, kurį jau yra pripažinęs Teisingumo Teismas, – sušvelninti atsakingos valstybės narės pareigą išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą, apibrėžiant atvejus, kai toks prašymas laikomas nepriimtinu [15].

50. Šiuo klausimu pažymiu, kad minėtoje nuostatoje daromas skirtumas tarp atvejų, kai ankstesnis tarptautinės apsaugos prašymas buvo atmestas galutiniu sprendimu (Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktas, siejamas su jos 2 straipsnio q punktu), ir atvejų, kai tarptautinė apsauga jau buvo suteikta (šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies a punktas).

51. Direktyvos 33 straipsnio 2 dalies a punkte aiškiai nurodyta situacija, kai „*kita* valstybė narė“ [16] priėmė *teigiamą* sprendimą dėl atitinkamo asmens pirmojo prašymo [17]. Tačiau nei Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punkte, nei jos 2 straipsnio q punkte, kuriame apibrėžta sąvoka „paskesnis prašymas“, nepatikslinta, ar tuo atveju, kai galutinis sprendimas dėl atitinkamo asmens ankstesnio prašymo yra *neigiamas*, šį sprendimą visais atvejais turi būti priėmusi *ta pati* valstybė narė, kuriai pateiktas ir paskesnis prašymas, ar, priešingai, jį gali būti priėmusi *kita* valstybė narė [18].

52. Kaip nurodžiau šios išvados 48 punkte, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi prielaida, kad sąvoka „paskesnis prašymas“ gali būti taikoma tiek tarptautinės apsaugos prašymui, pateiktam *kitoje* valstybėje narėje nei ta, kuri priėmė ankstesnį galutinį neigiamą sprendimą, tiek prašymui, pateiktam *tai pačiai* valstybei narei.

53. Vokietijos Federacinė Respublika ir Vokietijos vyriausybė pritaria tokiam vertinimui. Komisija mano priešingai, kad Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punkte numatytas nepriimtinumo pagrindas gali būti taikomas tik prašymui, pateiktam tai pačiai valstybei narei.

13 Žr. 2020 m. kovo 19 d. Sprendimą *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa)* (C-564/18, EU:C:2020:218, 29 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

14 Visų pirmą žr. žodį „tik“ prieš nepriimtinumo pagrindų, numatytų minėtoje nuostatoje, sąrašą.

15 Žr. 2020 m. kovo 19 d. Sprendimą *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa)* (C-564/18, EU:C:2020:218, 30 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

16 Kursyvu išskirta mano.

17 Dėl Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies aiškinimo, be kita ko, žr. 2019 m. kovo 19 d. Sprendimą *Ibrahim ir kt.* (C-297/17, C-318/17, C-319/17 ir C-438/17, EU:C:2019:219). Šiame sprendime nagrinėjamas atvejis, kai suinteresuotieji asmenys išvyko iš savo kilmės šalies ir jiems buvo suteikta papildoma apsauga (atitinkamai Bulgarijoje ir Lenkijoje) prieš tai, kai jie pateikė tarptautinės apsaugos prašymus Vokietijoje.

18 Kalbant apie Direktyvos 2013/32 40 straipsnio 1 dalį, kurią taip pat paminėjo šios bylos šalys, pažymėtina, kad ji yra aiškesnė nei šios direktyvos 2 straipsnio q punktas ir 33 straipsnio 2 dalies d punktas (nes joje kalbama apie atvejus, kai paskesnis prašymas arba papildomi pareiškimai pateikiami *toje pačioje valstybėje narėje*, kurioje trečiosios šalies pilietis prieš tai prašė suteikti tarptautinę apsaugą). Vis dėlto, mano nuomone, pagal šią nuostatą neatmetama galimybė, kad kita valstybė narė nei ta, kuri priėmė ankstesnį galutinį neigiamą sprendimą, taip pat gali pripažinti to paties suinteresuotojo asmens prašymą nepriimtinu kaip „paskesnį prašymą“. Šiuo klausimu konstatuoju, kad minėtoje nuostatoje, be kita ko, nėra jokios nuorodos į minėtos direktyvos 33 straipsnio 2 dalies d punktą, o tos pačios direktyvos 40 straipsnio 2–5 dalyse į jį daroma aiški nuoroda.

54. Toliau išdėstysiu priežastis, dėl kurių manau, jog po to, kai dėl ankstesnio prašymo buvo priimtas galutinis neigiamas sprendimas, bet koks to paties prašytojo valstybėje narėje pateiktas prašymas, *kad ir koks jis būtų*, gali būti laikomas „paskesniu prašymu“ [19]. Pirmiausia man atrodo naudinga priminti kelis dalykus dėl Reglamente „Dublinas III“ numatyto „atsiėmimo“ mechanizmo, siekiant išsiaiškinti aplinkybes, kuriomis tam tikrai valstybei narei, kuri nėra ankstesnį galutinį neigiamą sprendimą priėmusi valstybė narė, prireikus gali tekti priimti sprendimą dėl tokio prašymo priimtinumo.

1. Priminimai dėl „atsiėmimo“ mechanizmo pagal Reglamentą „Dublinas III“

55. Kaip jau nurodžiau šios išvados 36 punkte, „atsiėmimo“ mechanizmu pagal Reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies d punktą siekiama, be kita ko, išvengti situacijos, kai tarptautinės apsaugos prašymą nagrinėtų kita valstybė narė nei ta, kuri priėmė galutinį neigiamą sprendimą dėl ankstesnio trečiosios šalies piliečio prašymo [20].

56. Konkrečiau kalbant, kai asmeniui taikoma ši nuostata, valstybė narė, kuriai pateiktas prašymas (aiškumo sumetimais pavadinsiu ją „valstybė narė B“), gali prašyti tos valstybės narės, kuri priėmė galutinį neigiamą sprendimą (t. y. „atsakinga valstybė narė“ arba „valstybė narė A“) atsiimti suinteresuotąjį asmenį [21].

57. Valstybei narei A sutikus, valstybė narė B praneša atitinkamam asmeniui apie sprendimą jį perduoti ir atitinkamais atvejais – apie jo tarptautinės apsaugos prašymo nenagrinėjimą [22]. Kitaip tariant, ji priima sprendimą dėl asmens perdavimo ir dėl prašymo nenagrinėjimo.

58. Šiuo klausimu reikia priminti, kad savo jurisprudencijoje Teisingumo Teismas aiškiai atskyrė sprendimus dėl asmens perdavimo ir prašymo nenagrinėjimo nuo sprendimų dėl prašymo nepriimtinumo pagal Direktyvą 2013/32. Konkrečiai kalbant, jis nurodė, kad iš šios direktyvos 33 straipsnio 1 dalies formuluotės, pirmiausia pavartotos frazės „[b]e bylų, kuriose prašymas nenagrinėjamas pagal reglamentą [„Dublinas III“]“, ir šia nuostata siekiamo proceso ekonomiškumo tikslo matyti, kad šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalyje išvardytose situacijose valstybėms narėms leidžiama atmesti tarptautinės apsaugos prašymą kaip nepriimtiną, *ir jos neprivalo bei negali prieš tai atlikti* šiame reglamente numatytų *perėmimo savo žinion arba atsiėmimo procedūrų* [23].

59. Darytina išvada, kad dėl tarptautinės apsaugos prašymo *tuo pačiu metu* negali būti priimtas sprendimas dėl asmens perdavimo ir prašymo nenagrinėjimo ir toks prašymas pripažintas nepriimtinu.

60. Šią išvadą patvirtina Direktyvos 2013/32 40 straipsnio 7 dalis, kurioje numatyta, kad paskesnius asmens, dėl kurio turi būti įvykdytas sprendimas dėl perdavimo, prašymus nagrinėja atsakinga valstybė narė (t. y. valstybė narė A), todėl kitai nei ši valstybė narė (t. y. valstybei narei B) nereikia priimti sprendimo dėl galimo jų nepriimtinumo [24].

19 Išsamumo sumetimais norėčiau pridurti, kad mano siūlomas aiškinimas atitinka patikslinimus, kuriuos siūlo Komisija, teikdama savo pasiūlymus dėl Europos bendros prieglobsčio sistemos reformos (šiuo klausimu žr. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES, pasiūlymo (COM (2016) 467 *final*) (prieinamas šiuo interneto adresu: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fr/TXT/?uri=CELEX:52016PC0467) 42 straipsnio 1 dalį).

20 Atvirkščiai, dėl prašymų, pateiktų po to, kai kita valstybė narė patenkino arba iš dalies patenkino suinteresuotojo asmens ankstesnį prašymą (t. y. prašymų, kuriems taikomas Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies a punktas), Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė, kad prašymo atmetimas turėtų būti užtikrintas veikiau sprendimu dėl nepriimtinumo, nei Reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies d punkte numatyto nenagrinėjimo pagrindo taikymu (šiuo klausimu žr. 2020 m. gruodžio 10 d. Sprendimą *Minister for Justice and Equality (Tarptautinės apsaugos prašymas Airijoje*, C-616/19, EU:C:2020:1010, 44 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

21 Pagal Reglamento „Dublinas III“ 23 straipsnį.

22 Žr. Reglamento „Dublinas III“ 26 straipsnį.

23 Žr. 2019 m. kovo 19 d. Sprendimą *Ibrahim ir kt.* (C-297/17, C-318/17, C-319/17 ir C-438/17, EU:C:2019:219, 77 ir 80 punktai).

24 Norėčiau pridurti, kad, mano nuomone, šios nuostatos formuluotė patvirtina sąvokos „paskesnis prašymas“ aiškinimą, atitinkantį prielaidą, kuria remiasi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Iš tiesų minėtoje nuostatoje sąvoka „paskesnis prašymas“ vartojama kalbant apie prašymus, pateiktus *kitoje* valstybėje narėje nei atsakinga valstybė narė.

61. Šiuo klausimu Komisija teigia, kad bet kuriam prašymui, pateikiamam *kitai* valstybei narei nei ta, kuri priėmė galutinį neigiamą sprendimą dėl prašytojo ankstesnio prašymo, pagal Reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies d punktą pirmiausia turi būti taikomas „atsiėmimo“ mechanizmas. Jos teigimu, tik tuo atveju, kai išnyksta valstybės narės A atsakomybė, nes asmens perėmimas jos žinion neįmanomas pagal Reglamento „Dublinas III“ 19 straipsnio 3 dalį, galėtų kilti klausimas dėl Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punkto taikymo tokiam prašymui, kai susiklosto su keliomis valstybėmis narėmis susijusi situacija.

62. Taigi, pirma, kaip nurodžiau šios išvados pirmesniame skirsnyje, kai pagal šio reglamento 19 straipsnio 3 dalį neįmanoma atsiimti asmens, bet koks prašymas, kurį prašytojas pateikė po to, kai buvo išsiųstas į savo kilmės šalį, mano nuomone, turi būti laikomas „nauju prašymu“.

63. Antra, man atrodo aišku, kad Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punkto taikymo klausimas iš tikrųjų susijęs su platesniu kontekstu, nei numatė Komisija, nes Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai apibrėžė „atsiėmimo“ mechanizmo įgyvendinimo tvarką.

64. Šiuo klausimu pažymėtina, pirma, kad iš Reglamento „Dublinas III“ 23 straipsnio 1 dalyje vartojamo žodžių junginio „gali paprašyti“ matyti, jog pagal šią nuostatą pradedamai „atsiėmimo“ procedūrai taikoma valstybių narių diskrecija [25]. Taigi, užuot priėmusi sprendimą dėl perdavimo ir dėl prašymo nenagrinėjimo, valstybė narė B gali visiškai laisvai nuspręsti, kad ji yra valstybė narė, atsakinga už trečiosios šalies piliečio, dėl kurio valstybė narė A jau priėmė galutinį neigiamą sprendimą, prašymo nagrinėjimą [26].

65. Antra, kad ir kaip būtų, ji turi atlikti šį nagrinėjimą, jei nepateikia valstybei narei A prašymo atsiimti asmenį per du mėnesius nuo pranešimo apie atitiktį *Eurodac* duomenų bazėje gavimo [27]. Tas pats pasakytina ir tuo atveju, kai perdavimas neįvykdomas per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai valstybė narė A sutiko su prašymu atsiimti asmenį [28].

66. Tuo remiantis darytina išvada, kad nors – jeigu paskesnis prašymas buvo pateiktas valstybei narei B po to, kai valstybė narė A priėmė galutinį neigiamą sprendimą dėl prašytojo ankstesnio prašymo – pagal Reglamentą „Dublinas III“ pirmenybė teikiama „atsiėmimo“ mechanizmui, valstybė narė B neprivalo ir ne visada gali juo pasinaudoti [29]. Šias pasekmes lemia Sąjungos teisės aktų leidėjo sprendimai, nes jis numatė atsakomybės perdavimą tarp valstybės narės A ir valstybės narės B, esant tam tikroms situacijoms, kai taikomas šio reglamento 18 straipsnio 1 dalies d punktas.

25 Taip pat žr. 2018 m. liepos 5 d. Sprendimą *X* (C-213/17, EU:C:2018:538, 33 punktas), kuriame Teisingumo Teismas nurodo, kad valstybės narės institucijos, kurioms buvo pateiktas naujas prašymas, turi *galimybę* pagal šio reglamento 23 straipsnio 1 dalį pateikti prašymą atsiimti atitinkamą asmenį.

26 Žr. Reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalį, kurioje numatyta, kad „<…> kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą <…>. Valstybė narė, kuri nusprendžia nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą pagal šią dalį, tampa atsakinga valstybe nare ir prisiima su ta atsakomybe susijusias pareigas“.

27 Šis įpareigojimas išplaukia iš Reglamento „Dublinas III“ 23 straipsnio 2 ir 3 dalių. Taip pat žr. 2018 m. liepos 5 d. Sprendimą *X* (C-213/17, EU:C:2018:538, 34 ir 35 punktai ir nurodyta jurisprudencija).

28 Žr. Reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 2 dalį. Jei prašytojas yra įkalintas arba slapstosi, šis terminas gali būti pratęstas atitinkamai ne ilgiau kaip iki metų arba aštuoniolikos mėnesių.

29 Mano nuomone, Vokietijos vyriausybė gerai apibendrino vieną iš Reglamentui „Dublinas III“ būdingų problemų, kai per teismo posėdį pareiškė, jog teoriškai iš tiesų egzistuoja pareiga atsiimti prašytoją, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 18 straipsnio 1 dalies d punktą, tačiau praktiškai perdavimas įgyvendinamas retai. Išsamumo sumetimais patikslinu, kad, šios vyriausybės teigimu, 2019 m. Vokietijos Federacinė Respublika pateikė apie 50 000 prašymų atsiimti (iš jų – apie 9 000 dėl paskesnių prašymų). Tik maždaug 17 % šių prašymų atvejų buvo įvykdytas atitinkamo asmens perdavimas. Norėčiau pridurti, jog pasiūlyme dėl Reglamento „Dublinas III“ reformos (p. 11) Komisija pažymėjo, kad 2014 m. Sąjungoje perdavimas buvo faktiškai įvykdytas tik pagal maždaug ketvirtadalį visų atsakingos valstybės narės tenkintų prašymų atsiimti ir perimti savo žinion (dėl išsamios nuorodos į šį dokumentą žr. šios išvados 12 išnašą).

67. Būtent šiame kontekste, kurio neapima Komisijos numatytos aplinkybės, reikia atsakyti į klausimą, ar, kaip siūlo Vokietijos Federacinė Respublika ir Vokietijos vyriausybė, tuo atveju, kai prašytojas, valstybei narei A priėmus galutinį neigiamą sprendimą, pateikia antrąjį tarptautinės apsaugos prašymą valstybėje narėje B, ši valstybė narė gali remtis Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punkte numatytu nepriimtinumo pagrindu ir numatyti savo nacionalinėje teisėje, kad toks prašymas yra nepriimtinas kaip „paskesnis prašymas“.

68. Dėl priežasčių, kurias išdėstysiu paskesniame poskirsnyje, manau, kad jeigu valstybė narė B tampa atsakinga valstybe nare vietoje valstybės narės A pagal Reglamente „Dublinas III“ nustatytus bendrus kriterijus (t. y. savo sprendimu arba dėl to, kad buvo nesilaikyta prašymo atsiimti pateikimo arba perdavimo terminų [30]), į šį klausimą reikia atsakyti teigiamai.

2. Dėl galimybės valstybei narei B pripažinti prašymą nepriimtinu kaip „paskesnį prašymą“

69. Savo jurisprudencijoje Teisingumo Teismas ne kartą yra nurodęs, kad valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo principui, kuriuo grindžiama bendra Europos prieglobsčio sistema, Sąjungos teisėje tenka esminė svarba, nes jis leidžia sukurti ir išlaikyti erdvę be vidaus sienų [31]. Visų pirma jis aiškiai pripažino, kad Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies a punktas yra šio principo išraiška [32].

70. Komisija teigia, jog, nesant aiškaus teisės aktų leidėjo ketinimo, vien iš šios nuostatos negalima daryti išvados, kad šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies d punktas taip pat taikytinas tarpvalstybinėms situacijoms Sąjungoje. Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies a punktas – tai išimtis, nes šiuo metu Sąjungos teisėje nenumatytas valstybių narių prieglobsčio srityje priimtų sprendimų tarpusavio pripažinimas.

71. Ši Komisijos nuomonė paremta visų pirma tuo, kad Direktyvos 2013/32 36 konstatuojamojoje dalyje šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies d punktas siejamas su *res judicata* principu [33]. Jos teigimu, kadangi valstybėse narėse tik nacionaliniai sprendimai gali įgyti *res judicata* galią, ši nuostata gali apimti tik tuos atvejus, kai galutinis neigiamas sprendimas dėl prašytojo ankstesnio prašymo buvo priimtas toje pačioje valstybėje narėje, kurioje pateiktas paskesnis prašymas.

72. Galiu lengvai sutikti su Komisijos vertinimu, kad tuo atveju, kai prašytojas vienas po kito pateikia prašymus tai pačiai valstybei narei, minėta nuostata leidžiama remiantis *res judicata* principu [34] pripažinti nepriimtinu „paskesnį prašymą“, kai neatsirado arba nepateikta jokių naujų įrodymų arba aplinkybių, susijusių su nagrinėjimu, kuriuo siekiama nustatyti, ar įvykdytos tarptautinės apsaugos suteikimo sąlygos.

30 Žr. šios išvados 64 ir 65 punktus.

31 Žr. 2020 m. gruodžio 10 d. Sprendimą *Minister for Justice and Equality (Tarptautinės apsaugos prašymas Airijoje)* (C-616/19, EU:C:2020:1010, 48 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

32 2019 m. kovo 19 d. Sprendimas *Ibrahim ir kt.* (C-297/17, C-318/17, C-319/17 ir C-438/17, EU:C:2019:219, 85 punktas; išsamiau dėl bylų, kuriose buvo priimtas šis sprendimas, žr. šios išvados 17 išnašą).

33 Kaip matyti iš šios išvados 12 punkto, šioje konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad, „kai prašytojas pateikia paskesnį prašymą, nepateikdamas naujų įrodymų ar argumentų, <...> valstybės narės turėtų turėti galimybę atmesti prašymą kaip nepriimtiną *pagal res judicata principą*“ (kursyvu išskirta mano).

34 Šiuo klausimu patikslinu, kad, nors *res judicata* galios principas taikomas teismo sprendimams, Teisingumo Teismas yra paaiškinęs ir tai, kad prieglobsčio politikos srityje pagal Sąjungos teisę taip pat nereikalaujama, kad administracinė institucija iš principo privalėtų peržiūrėti administracinį sprendimą, kuris pasibaigus pagrįstiems apskundimo terminams arba išnaudojus teisių gynimo priemones tapo galutinis (žr. 2020 m. gegužės 14 d. Sprendimo *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU ir C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 186 punktą).

73. Priešingai, nepritariu jos teiginiui, kad neigiamo sprendimo, priimto dėl ankstesnio prašymo, galutinis pobūdis gali būti pripažintas tik toje valstybėje narėje, kurios administracinė institucija priėmė šį sprendimą, tačiau ne kitose valstybėse narėse. Iš tiesų nei iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, nei iš Reglamento „Dublinas III“ ir Direktyvos 2013/32 bendros struktūros ir tikslo nematyti, kad turėtų būti taikomas toks vertinimas.

74. Šiuo klausimu pirmiausia pažymėtina, kad Sprendime *Ibrahim* [35], Teisingumo Teismas nurodė, jog šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies a punktu siekiama leisti atmesti naują prašymą kaip nepriimtiną ir tais atvejais, kai prašytojui kitoje valstybėje narėje buvo suteikta tik papildoma apsauga, o ne tik tuomet, kai prašytojui buvo suteiktas pabėgėlio statusas. Kadangi papildomos apsaugos suteikimas neišvengiamai reiškia, kad turi būti atmestas prašymas dėl pabėgėlio statuso suteikimo, manau, jog laikytina, kaip teigia Vokietijos vyriausybė, kad Teisingumo Teismas iš esmės jau išplėtė tarpusavio pasitikėjimo principo taikymą ir iš dalies neigiamiems valstybių narių priimtiems sprendimams [36].

75. Be to, man atrodo, kad toks Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punkto aiškinimas, pagal kurį valstybei narei B leidžiama remiantis minėtu principu ir, jei tai numatyta jos nacionalinėje teisėje, pripažinti tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtinu kaip „paskesnį prašymą“, kai ji tampa atsakinga už jo nagrinėjimą, atitinka šios direktyvos 2 straipsnio q punkte pateiktą sąvokos „paskesnis prašymas“ apibrėžtį, kuri yra pakankamai plati, kad leistų tokį aiškinimą.

76. Galiausiai tokia išvada atitinka šios direktyvos ir Reglamento „Dublinas III“ tikslų tęstinumą.

77. Pirma, ji leidžia patenkinti poreikį sudaryti veiksmingas kliūtis antriniam judėjimui tarp valstybių narių, kuriam šiuo reglamentu ir minėta direktyva siekiama užkirsti kelią [37].

78. Šiuo klausimu primenu, kad jei paskesnis prašymas neatmetamas kaip nepriimtinas pagal Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktą [38], atsakinga valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti šį prašymą pagal paspartintą nagrinėjimo procedūrą [39]. Atitinkamais atvejais, pasibaigus šiai procedūrai, ji gali pripažinti prašymą „akivaizdžiai nepagrįstu“ [40]. Ji taip pat turi galimybę tam tikromis sąlygomis nukrypti nuo prašytojo teisės likti jos teritorijoje [41].

79. Kas nutiktų, jei tuo atveju, kai prašytojas pateikia paskesnį prašymą, tik valstybė narė, priėmusi galutinį neigiamą sprendimą (t. y. valstybė narė A), galėtų taikyti minėtas nuostatas, o bet kuri kita valstybė narė privalėtų iš naujo išsamiai išnagrinėti prašymą ir negalėtų jo laikyti „paskesniu prašymu“? Kaip nurodė Vokietijos vyriausybė, rezultatas, be abejo, būtų toks, kad valstybėje narėje A priėmus galutinį neigiamą sprendimą trečiųjų šalių piliečiai būtų skatinami pateikti daugybę panašių prašymų kitose valstybėse narėse, kad būtų iš naujo išsamiai išnagrinėta jų padėtis, o tai lemtų antrinį judėjimą, prieštaraujantį tikslams, kurių siekiama ir Reglamentu „Dublinas III“, ir Direktyva 2013/32.

35 2019 m. kovo 19 d. Sprendimas *Ibrahim ir kt.* (C-297/17, C-318/17, C-319/17 ir C-438/17, EU:C:2019:219, 58 punktas).

36 Be to, pažymiu, kad savo išvadoje byloje *X* (C-213/17, EU:C:2018:434, 107 punktas) generalinis advokatas Y. Bot nurodė, jog valstybės narės jau yra susitarusios pripažinti kitų valstybių narių sprendimus dėl prieglobsčio, kai šie sprendimai yra neigiami.

37 Žr. šios išvados 43 ir 44 punktus.

38 Nes tai yra prašymas, kai neatsirado arba prašytojo nebuvo pateikta jokių naujų įrodymų arba aplinkybių, susijusių su nagrinėjimu, ar prašytojas atitinka sąlygas, kurių reikalaujama tarptautinės apsaugos gavėjo statusui suteikti pagal Direktyvą 2011/95.

39 Žr. Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 8 dalies f punktą.

40 Žr. Direktyvos 2013/32 32 straipsnio 2 dalį.

41 Žr. Direktyvos 2013/32 41 straipsnio 1 dalį. Patikslinu, kad tiek, kiek sprendimai dėl išsiuntimo iš šalies yra valstybių narių tarpusavyje pripažįstami (žr. 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos direktyva 2001/40/EB dėl abipusio sprendimų dėl trečiųjų šalių piliečių išsiuntimo pripažinimo (OL L 149, 2001, p. 34; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 107)), man atrodo, kad ši nuostata gali būti taikoma ne tik kiekvienos valstybės narės vidaus, bet ir esant tarpvalstybinėms situacijoms Sąjungoje. Taigi, mano nuomone, minėta nuostata patvirtina teiginį, kad sąvoka „paskesnis prašymas“ turi būti aiškinama plačiai ir negali būti taikoma tik prašymams, pateiktiems toje pačioje valstybėje narėje, kurioje jau priimtas galutinis neigiamas sprendimas.

80. Šiuo klausimu pažymiu, kad Teisingumo Teismas neseniai rėmėsi tais pačiais Reglamento „Dublinas III“ tikslais Sprendime *Minister for Justice and Equality (Tarptautinės apsaugos prašymas Airijoje)*[42], kad leistų valstybei narei, kuriai taikomas šis reglamentas, tačiau kuri nėra saistoma Direktyvos 2013/32, pripažinti tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtinu, jeigu prašytojui kitoje valstybėje narėje suteiktas papildomos apsaugos statusas.

81. *Antra*, pareiga iš naujo visapusiškai išnagrinėti paskesnius prašymus, pateiktus kitose valstybėse narėse nei ta, kuri nagrinėjo ankstesnį prašytojo prašymą, labai paveiktų procedūrų trukmę, nors Direktyvoje 2013/32 pripažįstamas esminis principas, kuriuo remiantis tiek valstybės narės, tiek tarptautinės apsaugos prašytojai yra suinteresuoti, kad sprendimai dėl tarptautinės apsaugos prašymų būtų priimami *kuo skubiau*, nedarant poveikio *tinkamo ir išsamaus nagrinėjimo* atlikimui[43].

82. Būtent dėl šių tikslų, siekiant priimti sprendimą dėl paskesnių prašymų priimtinumo pagal Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktą, iš pradžių, kaip numatyta šios direktyvos 40 straipsnio 2 dalyje, atliekamas šių prašymų preliminarus nagrinėjimas, siekiant nustatyti, ar atsirado arba prašytojas pateikė naujų įrodymų ar faktinių aplinkybių.

83. Šiuo klausimu pabrėžiu, jog tai, kad valstybė narė B, kuri nėra priėmusi galutinio neigiamo sprendimo dėl to paties prašytojo ankstesnio prašymo, atlieka šį preliminarų nagrinėjimą, savaime nekelia jokių ypatingų sunkumų, kalbant apie veiksmingą prašytojo teisės, kad jo situacija būtų tinkamai išnagrinėta, įgyvendinimą.

84. Iš tiesų, kaip pabrėžė Vokietijos vyriausybė, keitimasis informacija pagal Reglamentą „Dublinas III“, visų pirma pagal šio reglamento 34 straipsnį, leidžia šią užduotį puikiai atlikti bet kuriai valstybei narei. Remiantis šia nuostata leidžiama gauti visus tinkamus, svarbius ir pagrįstus duomenis tarptautinės apsaugos prašymui nagrinėti (be kita ko, susijusius su galimo ankstesnio prašymo pateikimo data ir vieta, procedūros eiga, priimto sprendimo turiniu ir data)[44].

85. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad pagal Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktą, siejamą su jos 2 straipsnio q punktu, nedraudžiama tokia nacionalinės teisės norma, pagal kurią valstybė narė B gali tarptautinės apsaugos prašymą pripažinti nepriimtinu kaip „paskesnį prašymą“, kai kita valstybė narė priėmė galutinį neigiamą sprendimą dėl to paties prašytojo ankstesnio prašymo. Tačiau iš tokios teisės normos turi būti aiškiai matyti, jog valstybė narė B gali pripažinti tokį prašymą nepriimtinu tik tuomet, kai, kaip nurodžiau šios išvados 68 punkte, ji tapo atsakinga valstybe nare pagal Reglamente „Dublinas III“ nustatytus bendrus kriterijus[45].

42 Žr. 2020 m. gruodžio 10 d. sprendimą (C-616/19, EU:C:2020:1010, 51 ir 52 punktai ir nurodyta jurisprudencija). Taip pat norėčiau nurodyti mano išvadą šioje byloje (C-616/19, EU:C:2020:648, 62 punktas), kurioje pažymėjau, kad priimant Reglamentą „Dublinas III“ vienas iš svarbiausių ir nekintamų teisės aktų leidėjo tikslų buvo apriboti trečiųjų šalių piliečių antrinį judėjimą.

43 Žr. šios direktyvos 18 konstatuojamąją dalį. Norėčiau pridurti, kad iš minėtos direktyvos 25 konstatuojamosios dalies matyti, jog kiekvienam prieglobsčio prašytojui turėtų būti leista veiksmingai naudotis procedūromis, suteikta galimybė bendradarbiauti ir tinkamai bendrauti su kompetentingomis institucijomis, siekiant pateikti susijusius savo bylos faktus, ir turėtų būti suteiktos pakankamos procesinės garantijos pateikti savo argumentus visais procedūros etapais.

44 Dėl tų pačių priežasčių manau, jog tai, kad valstybė narė B tokiu atveju turi galimybę, kaip numatyta Direktyvos 2013/32 42 straipsnio 2 dalies b punkte, atlikti preliminarų nagrinėjimą, remdamasi tik raštu pateiktais dokumentais be asmeninio pokalbio su prašytoju (t. y. neskiriant asmeninio pokalbio su prašytoju), kaip tai galėtų padaryti valstybė narė A, jei privalėtų atlikti tokį nagrinėjimą, savaime nekelia problemų. Šiuo klausimu pridursiu, kad nesvarbu, ar preliminarų nagrinėjimą atliktų valstybė narė A, ar valstybė narė B, jis visais atvejais turėtų atitikti šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalyje numatytas garantijas.

45 Siekdamas visiško aiškumo pabrėžiu, kad, kaip matyti iš šios išvados pirmesnio poskirsnio, Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktas paremtas kitokia logika nei ta, kuria grindžiamas „atsiėmimo“ mechanizmas, pagal kurį, atvirkščiai, reikalaujama, kad valstybė narė A ir toliau būtų atsakinga valstybė narė.

86. Praktinė mano siūlomo požiūrio pasekmė yra paprasčiausia leisti šiai valstybei narei, kai ji tampa atsakinga valstybe nare, remtis kitos valstybės narės ankstesniu galutiniu neigiamu sprendimu ir taikyti tas pačias taisykles, kuriomis ši kita valstybė narė galėtų vadovautis, jeigu prašymas būtų pateiktas jai [46].

3. Preliminari išvada

87. Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad, kartu taikant Reglamentą „Dublinas III“ ir Direktyvą 2013/32, valstybė narė, vadovaudamasi tarpusavio pasitikėjimo principu, savo nacionalinėje teisėje gali įvirtinti taisyklę, leidžiančią pripažinti tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtinu kaip „paskesnį prašymą“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies d punktą, siejamą su jos 2 straipsnio q punktu, jeigu pati ši valstybė nėra priėmusi galutinio sprendimo atmesti ankstesnį to paties prašytojo prašymą, bet tapo už prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybe nare.

88. Priešingai, kaip nurodžiau šios išvados pirmesniame skirsnyje, minėta valstybė narė neturi šios galimybės, kai prašytojas buvo faktiškai išsiųstas iš šalies tarp ankstesnio galutinio sprendimo atmesti prašymą priėmimo ir naujo prašymo pateikimo.

C. Dėl Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punkto taikymo tuo atveju, kai pirmoji prieglobsčio procedūra vyko Norvegijoje

89. Primenu, kad Norvegijos Karalystė yra prisijungusi prie Sąjungos prieglobsčio ir imigracijos politikos, be kita ko, pagal Šengeno susitarimą [47]. Ši valstybė taip pat dalyvauja Dublino ir *Eurodac* sistemoje [48], nes Reglamentas „Dublinas III“ buvo inkorporuotas į Norvegijos teisę [49] pagal Sąjungos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės susitarimą.

90. Norvegijos Karalystės prisijungimas prie šio reglamento yra visapusiškas, netaikant nei specialių schemų, nei išimčių.

91. Šiuo klausimu svarbu pažymėti, jog minėtas reglamentas buvo rengiamas tokiomis aplinkybėmis, kurios leidžia preziumuoti, kad visos jame dalyvaujančios valstybės, nesvarbu, *ar tai yra valstybės narės, ar trečiosios valstybės*, paiso pagrindinių teisių, įskaitant iš Ženevos konvencijos ir 1967 m. protokolo [50] išplaukiančias teises, t. y. laikosi negrąžinimo principo ir Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos [51] nuostatų, todėl šios valstybės gali pasitikėti viena kita dėl šių pagrindinių teisių apsaugos, nes tos pačios valstybės taip pat yra tiek Ženevos konvencijos ir šio 1967 m. protokolo, tiek EŽTK šalys [52].

46 Išsamumo sumetimais patikslinu, kad jei valstybė narė to pageidauja, žinoma, ji turi galimybę atlikti išsamų prašymo nagrinėjimą, jei tai numatyta pagal jos nacionalinę teisę. Šiuo klausimu primenu, kad iš Direktyvos 2013/32 5 straipsnio matyti, jog valstybės narės turi bendrą diskreciją numatyti arba palikti galioti palankesnes nuostatas, ir kad, kiek tai susiję su paskesniais prašymais, jos pagal šios direktyvos 40 straipsnio 3 dalies antrą sakinį gali numatyti papildomas priežastis tokio prašymo nagrinėjimui.

47 Pagal Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos teisės sistemą, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties, pakeistos Amsterdamo sutartimi, 6 straipsnio pirmą pastraipą 1999 m. gegužės 18 d. buvo sudarytas Europos Sąjungos Tarybos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės susitarimas dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* (OL L 176, 1999, p. 36). Taip pat žr. 2000 m. gruodžio 1 d. Tarybos sprendimą 2000/777/EB dėl Šengeno *acquis* taikymo Danijoje, Suomijoje ir Švedijoje bei Islandijoje ir Norvegijoje (OL L 309, 2000, p. 24; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 22).

48 Dėl Norvegijos Karalystės prisijungimo prie *Eurodac* remiuosi Sąjungos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės susitarimo 1 straipsnio 5 dalimi, kurios svarbios nuostatos cituotos šios išvados I.A skirsnyje.

49 *Lov av 17. desember 2013 nr. 132. om endringer i utlendingsloven (gjennomføring av Dublin III-forordningen)* (2013 m. gruodžio 17 d. Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Imigracijos įstatymas (Reglamento „Dublinas III“ įgyvendinimas)), įsigaliojęs 2014 m. sausio 1 d.

50 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašyta Konvencija dėl pabėgėlių statuso (Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, 189 tomas, p. 150, 1954 m., Nr. 2545 (1954), įsigaliojo 1954 m. balandžio 22 dieną). Ji buvo papildyta 1967 m. sausio 31 d. Niujorke priimtu Protokolu dėl pabėgėlių statuso (toliau – 1967 m. protokolas), kuris savo ruožtu įsigaliojo 1967 m. spalio 4 d. (toliau – Ženevos konvencija).

51 1950 m. lapkričio 4 d. pasirašyta Romoje (toliau – EŽTK).

52 Šiuo klausimu žr. 2019 m. sausio 23 d. Sprendimą *M. A. ir kt.* (C-661/17, EU:C:2019:53, 83 punktas ir nurodyta jurisprudencija). Taip pat žr. Reglamento „Dublinas III“ 32 ir 39 konstatuojamąsias dalis.

92. Tai reiškia, jog Norvegijos Karalystės dalyvavimas Dublino sistemoje, kaip pabrėžė Vokietijos vyriausybė, grindžiamas prezumpcija, kad šios trečiosios valstybės požiūris į tarptautinės apsaugos prašytojus atitinka visus reikalavimus, kurie pagal šiuos dokumentus taikomi valstybėms narėms.

93. Vis dėlto taip pat reikia konstatuoti, kad Norvegijos Karalystė neprisijungė nei prie Direktyvos 2013/32, nei prie Direktyvos 2011/95, kurioje, kalbant apie „tarptautinės apsaugos“ sąvoką, įtvirtintos dvi atskiros apsaugos sistemos, t. y. pirma, pabėgėlio statusas ir, antra, papildomos apsaugos statusas.

94. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2011/95 6 ir 33 konstatuojamųjų dalių, papildomos apsaugos tikslas – papildyti pabėgėlių apsaugą, numatytą Ženevos konvencijoje [53], kurios visišku ir visa apimančiu taikymu paremta ir bendra Europos prieglobsčio sistema [54].

95. Norėčiau pridurti, jog Direktyvos 2013/32 10 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad nagrinėdama tarptautinės apsaugos prašymą sprendžiančioji institucija *visų pirma* patikrina, ar prašytojas atitinka *pabėgėlio statuso* suteikimo sąlygas, ir, *jei ne*, nustato, ar prašytojas gali gauti *papildomą apsaugą*.

96. Taigi, kai valstybė narė atmeta tarptautinės apsaugos prašymą, tai reiškia, kad ji nagrinėjo ne tik tai, ar suinteresuotasis asmuo galėjo gauti pabėgėlio statusą, bet ir tai, ar jam galėjo būti suteikta papildoma apsauga.

97. Tiesa, kad pagal minėtą direktyvą Norvegijos Karalystės kompetentingos institucijos neprivalo atlikti tokio vertinimo. Tačiau Norvegijos teisėje [55] numatyta, kad „pabėgėlio“ statusas gali būti suteiktas ne tik Ženevos konvencijoje apibrėžtiems asmenims, bet ir asmenims, „kuriems kyla realus mirties bausmės, kankinimų ar kitų bausmių arba nežmoniško ar žeminančio elgesio pavojus grįžus į kilmės šalį“, t. y. asmenims, kuriems Sąjungoje gali būti suteikta papildoma apsauga.

98. Be to, prieš galutinai atmesdama tarptautinės apsaugos prašymą kompetentinga Norvegijos institucija [56], kaip suprantu iš Norvegijos Karalystės numatytos procedūros, nagrinėja ne tik tai, ar atitinkamam asmeniui taikoma Ženevos konvencija, bet ir tai, ar jis yra atsidūręs vienoje iš šių realaus pavojaus situacijų [57].

99. Šiomis aplinkybėmis, darant prielaidą, kad nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymą šioje trečiojoje valstybėje atitinkamam asmeniui užtikrinamas apsaugos lygis, kuris yra bent toks pat aukštas kaip ir tas, kurį privalo suteikti valstybės narės pagal Direktyvoje 2011/95 numatytą dviejų pakopų sistemą, – tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, – manau, jog vien tai, kad galutinį neigiamą sprendimą dėl prašytojo ankstesnio prašymo priėmė minėta trečioji valstybė, negali sukliudyti valstybei narei, kaip antai Vokietijos Federacinei Respublikai, pripažinti nepriimtinu to paties prašytojo „paskesnį prašymą“ pagal Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktą.

53 Žr. 2018 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *Ahmed* (C-369/17, EU:C:2018:713, 39 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

54 Pagal SESV 78 straipsnio 1 dalį ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 18 straipsnį.

55 Konkrečiau žr. *Lov av 15. Mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her* (2008 m. gegužės 15 d. Užsieniečių atvykimo į Norvegijos Karalystę ir jų gyvenimo šalyje įstatymas) 28 straipsnio 1 dalies a ir b punktus.

56 Kompetentinga institucija – tai Norvegijos Karalystės *Utlendingsdirektoratet* (Užsieniečių tarnyba).

57 Kaip matyti iš šios išvados 97 punkto, Norvegijos teisėje numatyta, kad pabėgėlio statusas suteikiamas tiek Ženevos konvencijoje numatytiems asmenims, tiek asmenims, „kuriems kyla realus mirties bausmės, kankinimų ar kitų bausmių arba nežmoniško ar žeminančio elgesio pavojus grįžus į kilmės šalį“. Mano nuomone, tai reiškia, kad dėl kiekvieno Norvegijoje pateikto tarptautinės apsaugos prašymo kompetentinga institucija patikrina, ar atitinkamas asmuo patenka į vieną iš šių kategorijų (šiuo klausimu taip pat žr. Užsieniečių tarnybos praktinio vadovo 3.2 ir 3.3 punktus; šis praktinis vadovas prieinamas šiuo interneto adresu: https://www.udiregelverk.no/en/documents/udi-guidelines/udi-2010-071/udi-2010-071v1/). Norėčiau pridurti, kad *Prop 90 L «Endringer i utlendingsloven mv. (innstramninger II)*» (*2015-2016*) (Įstatymo projektas „Įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties (II sugriežtinimas)“ (2015–2016 m.), 6.1 straipsnis), siekiant suderinti Norvegijos teisę su Sąjungos teise, buvo pasiūlyta priimti naują nuostatą, pagal kurią veikiau suteikiama papildoma apsauga, o ne pabėgėlio statusas asmenims, kuriems kyla „realus pavojus“. Iš šio pasiūlymo, kurio nepatvirtino Norvegijos teisės aktų leidėjas, matyti, kad Norvegijos suteikiamas apsaugos lygis šiuo metu yra aukštesnis nei apsauga, suteikiama remiantis Direktyvoje 2011/95 numatyta dviejų pakopų sistema.

100. Šios išvados negali paneigti Komisijos argumentai, kad toks šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies d punkto aiškinimas neįmanomas, nes šios nuostatos tekste aiškiai daroma nuoroda į Direktyvą 2011/95, o tai reiškia, kad tik šios direktyvos pagrindu priimti galutiniai sprendimai, t. y. valstybių narių sprendimai, yra reikšmingi taikant minėtą nuostatą.

101. Iš tiesų Reglamento „Dublinas III“ 2 straipsnio d punkte, kuriame apibrėžta sąvoka „tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas“, taip pat daroma nuoroda į Direktyvą 2011/95, bet tai visiškai netrukdo prilyginti Norvegijos Karalystės „valstybei narei“ šio reglamento taikymo tikslais.

102. Galiausiai pabrėžiu, kad klausimu, kurį Teisingumo Teismui uždavė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, siekiama tik išsiaiškinti, ar valstybė narė pagal Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies d punktą gali pripažinti prašymą nepriimtinu tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos, ir neprašoma nuspręsti, ar, esant atvirkštinei situacijai, taip pat turėtų būti vertinami ir paskesni prašymai Norvegijoje, pateikti po to, kai valstybė narė priėmė galutinį neigiamą sprendimą.

IV. Išvada

103. Atsižvelgdamas į visus išdėstytus argumentus siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht* (Šlėzvigo-Holšteino administracinis teismas, Vokietija) prejudicinį klausimą:

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos 33 straipsnio 2 dalies d punktas, siejamas su šios direktyvos 2 straipsnio q punktu, turi būti aiškinamas taip, kad tarptautinės apsaugos prašymas negali būti pripažintas nepriimtinu kaip „paskesnis prašymas“, jei prašytojas, prieš pateikdamas šį prašymą, buvo išsiųstas į savo kilmės šalį.